

Training CGT bij Psychose en Trauma
volgens Gedachten Uitpluizen 3.0

najaar 2017 400
vervolgcursus VGcT 50 uur

CGt bij psychose

Cognitieve Gedragstherapie (CGt) is niet alleen een resultaatvolle behandeling gebleken bij angst, depressie en hypochondrie, maar ook bij psychosen, schizofrenie en aanverwante co-morbiditeit. CGt beschouwt de bijzondere percepties (bijv. stemmen) zoals de cliënt die formuleert als valide. Daar wordt niet aan getwijfeld. Problemen bestaan uit onaangename gevoelens, gedragsexcessen of vermijdingsgedrag, en zijn het gevolg van gedachten over bepaalde gebeurtenissen en niet zozeer een gevolg van de gebeurtenis zelf. Door de gedachten eens nader te beschouwen en uit te pluizen, en door nieuw gedrag te proberen, kunnen de problemen verminderd worden.

Gedachten Uitpluizen

Specifiek voor klachten op het terrein van extreme achterdocht en/of stemmen horen was in 2000 de eerste versie van de toolkit 'Gedachten uitpluizen' ontwikkeld. De toolkit is in 2013 geheel herzien en is nu meer protocollair, op meerdere en verschillende psychoseklachten gericht, en bij verscheidene stoornissen toepasbaar. De protocollen richten zich op stemmen, achterdocht, negatieve symptomen, psychose risicoprofiel (UHR), geesten, djinn en magie, en andere psychose klachten. De samenstelling ervan is verzorgd door een groep deskundige hulpverleners/onderzoekers op dit terrein, namelijk prof. dr. M. van der Gaag, drs. J. Baas, dr. D. Van den Berg en dr. T. Staring. De protocollen zijn een uitgave van de *Stichting Cognitie en Psychose*.

Effecten

Een groot aantal patiënten kan na instelling op antipsychotische medicatie zelfstandig her-evalueren en waanachtige ideeën en wanen relativeren. Een derde tot de helft van de patiënten blijft ondanks medicatie echter last ervaren van stemmen en wanen en deze groep heeft hulp nodig bij het evalueren van gebeurtenissen tijdens de psychose en hun betekenis. CGt kan hierbij helpen. Door deze her-evaluatie komen de meeste patiënten op andere gedachten en kunnen zij minder angstig en bedroefd door het leven gaan. CGt is een effectieve interventie bij achterdocht en stemmen horen. Bij acute patiënten is het herstel sneller en vollediger. Bij chronische patiënten zijn de effecten vergelijkbaar met het omschakelen naar Clozapine. Zowel angst, depressie als positieve symptomen nemen af. De wetenschappelijke evidentie is inmiddels zeer groot en het staat geadviseerd in de richtlijnen.

Trauma en psychose

Er is steeds meer bekend over de relaties tussen trauma en psychose, en over de behandeling van trauma (of in engere zin PTSS) bij mensen met psychose. Waar voorheen psychose of schizofrenie als een contra-indicatie werd beschouwd, is er nu goede evidentie dat PTSS veilig en effectief behandeld kan worden. Het meten en behandelen van PTSS middels imaginaire exposure, specifiek bij mensen met eveneens psychose, komt in deze training uitvoerig aan bod.

Doelen

De cognitief-gedragstherapeutische vaardigheden vergroten op het gebied van verscheidene psychoseklachten en aanverwante psychopathologie.
Na afloop kan de deelnemer bij individuele cliënten een probleemformulering maken van verscheidene soorten psychoseklachten (inclusief negatieve symptomen), en op basis daarvan een behandelplan opstellen en uitvoeren in lijn met de CGT protocollen hiervoor.
Hierbij ligt de nadruk op cognitieve technieken, gedragsexperimenten en exposure.

Daarnaast wordt er kennis opgedaan over trauma en psychose, en leren de deelnemers imaginaire exposure toepassen voor de behandeling van PTSS bij patiënten met ook psychose. Dit gaat o.a. om het diagnosticeren van PTSS, het reguleren van de arousal tijdens de exposure, omgaan met dissociatie en het uitvoeren van exposure in vivo.

Doelgroep

Artsen, psychiaters, psychologen, GZ-psychologen, klinisch psychologen en psychotherapeuten. Voor iedere deelnemer geldt dat die tenminste een 100 uur basiscursus VGcT moet hebben afgerond (al dan niet integraal in de GZ-opleiding). Ook geldt voor iedere deelnemer dat hij/zij werkt met patiënten met psychoseklachten. Dat hoeft niet noodzakelijk in een psychose-team te zijn, maar betreft evt. patiënten die psychoseklachten ervaren bij andere pathologie (bijv. borderline persoonlijkheidsstoornis, depressie, OCD, etc.).

Aantal deelnemers

Minimum 10 - maximum 14 deelnemers.

Werkwijzen

Inleidingen, powerpoint-presentaties, discussies, opdrachten, literatuurstudie, huiswerkopdrachten, rollenspelen met vignetten en met eigen casuïstiek, video-inbreng, schriftelijke toetsing.

Programma *1

- Dag 1 Achtergrond, introductie CGT-protocollen, probleemformulering
- Dag 2 CGT voor paranoia, casuïstiek video's
- Dag 3 CGT voor geesten, djinns en magie, casuïstiek video's
- Dag 4 CGT voor stemmen, casuïstiek video's
- Dag 5 CGT voor demoralisatie / negatieve symptomen, casuïstiek video's
- Dag 6 CGT voor overige psychotische klachten en COMET, casuïstiek video's
- Dag 7 Trauma en psychose, casuïstiek video's
- Dag 8 Trauma en psychose, casuïstiek video's, eindtoets en evaluatie.

*1 © 2016 Scholing@Psy.Staring i.s.m. Stichting Cognitie en Psychose

Docenten

- drs. Joost Baas, (verzorgt bijeenkomst 1, 3) Gz-psycholoog, supervisor VGcT Hagen en Baas, psychologen, Praktijk voor psychotherapie en psychologische hulp Voorschoten
- prof. dr. Mark van der Gaag (verzorgt bijeenkomst 2), klinisch psycholoog, supervisor VGcT, hoofd psychose onderzoek, Wetenschappelijk Onderzoek & Innovatie, Parnassia, hoogleraar klinische psychologie, Vrije Universiteit Amsterdam.
- dr. Tonnie Staring (verzorgt bijeenkomst 4, 5, 6, 7, 8) klinisch psycholoog, psychotherapeut, supervisor VGcT, EMDR-practitioner
Vroege Psychose ABC & Early Detection and Intervention (EDI)-team, Altrecht

Data/tijden/duur/locatie/aanmelding

De training omvat acht bijeenkomsten van 6 uur en 15 minuten lestijd per dag van 09.30 - 17.00 uur. Totale duur: 50 lessen en 50 werkuren (opdrachten en literatuurstudie).

Data: wo 22-11, wo 6-12, wo 20-12, wo 10-1-2018, wo 24-1, wo 7-2, wo 14-2 en wo 7-3-18.

Locatie: Kenniscentrum Phrenos, Da Costakade 45, Utrecht.

Aanmelding is mogelijk tot 5 oktober 2017 via www.kenniscentrumphrenos.nl

Deelnamekosten

Voor medewerkers van bij Kenniscentrum Phrenos aangesloten instellingen: € 1.799,- , inclusief literatuur *2, lunches tijdens de trainingdagen en accreditatie.

Voor overigen: € 2.159,- inclusief literatuur*2, lunches tijdens de trainingdagen en accreditatie.

Literatuur*2

- M. van der Gaag, T. Staring, D. Van den Berg, J. Baas (2013).
Gedachten Uitpluizen: Cognitief gedragstherapeutische bij psychotische klachten.
Stichting Cognitie en Psychose, Oegstgeest
- T. Staring, D. van den Berg, J. Baas, M. van der Gaag (2015)
Gedachten Uitpluizen Therapeutische Technieken en Vaardighedenboek
Stichting Cognitie en Psychose, Oegstgeest
- M. van der Gaag, T. Staring, L. Valmaggia (Eds) (2012)
Handboek Psychose, theorie, diagnostiek en behandeling, Uitgeverij Boom
- Enkele artikelen, formulieren en meetinstrumenten.

Toetsing /certificaat

Voor het verkrijgen van het certificaat gelden als voorwaarden:

- Aanwezigheid 90 %. 1 dagdeel kan regulier worden gemist en een tweede dagdeel kan gemist worden met een vervangende opdracht. Bij verzuim van 3 dagdelen of meer vervalt het recht op compensatie en wordt geen certificaat uitgereikt.
- Een eigen casus op video ingebracht - hier zit geen kwaliteitsoordeel aan verbonden, doch de inbreng is wel verplicht.
- Voldoende beoordeling van de gemaakte eindopdracht.
- Voldoende beoordeling op de schriftelijke eindtoets tijdens de laatste bijeenkomst.

Bij een onvoldoende beoordeling van de toets krijgt de deelnemer een aanvullende opdracht die dient te leiden tot een voldoende beoordeling.

Video-inbreng

Iedere deelnemer brengt een casus op video in, waarop een onderdeel van één van de CGT-protocollen voor psychoseklachten staat opgenomen. Dat mag een interview zijn voor de probleemformulering, het samen met de cliënt bespreken van diens probleemformulering (voorkeur), het opzetten of nabespreken van een gedragsexperiment (voorkeur), een andere cognitieve techniek, exposure-opdrachten, etc.

De video moet worden aangeleverd op een USB-stick, in een veelvoorkomend format. Als dit niet lukt, moet overlegd worden met de docent om te bekijken of een alternatieve aanlevering binnen de afspeelmogelijkheden past.

Eindopdracht

Iedere deelnemer levert uiterlijk een week na de 8^e lesdag (1) een volledig ingevulde probleemformulering van een eigen cliënt met psychotische klachten in, met daarbij eveneens (2) een gefaseerd-uitgewerkt behandelplan dat in lijn is met het CGT-protocol voor die betreffende psychotische klacht. Tijdens de trainingdagen kan de uitwerking voor een eigen cliënt reeds aan bod komen, bijvoorbeeld naar aanleiding van de video-inbreng.

Accreditatie

Accreditatie wordt aangevraagd bij de VGCT als vervolgcursus VGCT 50 uur (voor psychologen in opleiding tot VGCT-therapeut) en wordt aangevraagd bij de FGzPt (voor klinisch psychologen) en bij de NVvP. De in 2016 uitgevoerde training werd door de VGCT geaccrediteerd met 50 pnt., door de FGzPt met 44 pnt. en door de NVvP met 40 pnt.

Organisatie

De training is ontwikkeld door stichting Cognitie en Psychose (www.gedachtenuitpluizen.nl) te Oegstgeest en wordt in nauwe samenwerking met de stichting aangeboden en georganiseerd door Kenniscentrum Phrenos.

De stichting Cognitie en Psychose verzorgt de in company-trainingen; Kenniscentrum Phrenos de trainingen met open inschrijving.

tel 030 – 2931626 email: kcp@kcpshrenos.nl www.kenniscentrumphrenos.nl